
Nejchudší univerzity jsou ty v bohaté Praze, platí v Česku

Nejchudší univerzity jsou ty v bohaté Praze, platí v Česku

24.2.2014, Rubrika: Praha, Strana: 1, Autor: Kateřina Frouzová

Až 20 miliard, taková částka chybí pražským vysokým školám, aby se vyrovnaly rozvíjejícím se univerzitám v ostatních krajích. Pokud se nic nezmění, hrozí podle rektorů rozpad výzkumu.

PRAHA Jestli se o něco Praha v historii opakovaně opírala, pak to byly vysoké školy. A dnes jsou to právě univerzity, které potřebují pomoc s politickým nátlakem na Brusel, aby jim uvolnil víc peněz na rozvoj laboratoří, nákupy nových přístrojů, rekonstrukce vyžilých budov.

Jinak začnou ztrácet prestiž, kterou budovaly desítky, ne-li stovky let. Rektori dokonce varují před destabilizací výzkumného a vysokoškolského systému.

„Nápadů máme spoustu, šikovných lidí máme spoustu, týmů máme spoustu. Teď jen potřebujeme peníze,“ říká prorektor pro strategie a rozvoj Vysoké školy chemickotechnologické Milan Pospíšil.

Bývalý náměstek ministra školství Ivan Wilhelm už v minulosti upozorňoval, že pražské vysoké školy jsou v porovnání s těmi regionálními podfinancované o dvacet miliard. Protože EU považuje Prahu za bohatý region, nedostávaly miliardové dotace na modernizaci budov či třeba na vybavení a výstavbu supermoderních vědeckých center tak jako Ostrava, Brno a univerzity dalších měst.

Šance na „pouhých“ 8 miliard

Nyní mohou pražské vysoké školy získat v letech 2014 až 2020 maximálně 8,1 miliardy z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Celkový objem peněz v programu pro republiku je 90 miliard. Už osm miliard je pro Brusel hodně velký ústupek, navíc obtížně vyjednaný. Jenže pražským školám to nepostačí, aby dohnaly ztrátu a vyrovnaly se kvalitou vybavení konkurenci v regionech.

„Pražským univerzitám hrozí v následujících letech celkový úpadek a problémy s financováním,“ varuje primátor Tomáš Hudeček. Podle něj by Brusel neměl Prahu odbývat „drobnými“. Praha potřebuje dvanáct miliard na opravy budov či výstavbu výzkumných center a dalších osm, aby si udržela či přilákala zahraniční vědce.

Rektori a předseda Akademie věd Jiří Drahoš vyzvali premiéra Bohuslava Sobotku, aby potíže Prahy řešil. Ministr školství Marcel Chládek MF DNES řekl, že vyšlou do Bruselu vyjednávací tým, který se pokusí rozhodnutí EU zvrátit.

„Pokud by se vyjednání výjimky nerealizovalo, dojde během krátké doby k destabilizaci výzkumného a vysokoškolského systému,“ napsalo premiérovi pět pražských rektorů a šéf Akademie věd.

Vysoká škola chemicko-technologická by například chtěla investovat do výzkumu tělních náhrad, umělé kůže, vylepšování funkcí umělých kloubů. Po dotaci touží i pracoviště školy, které hledá způsoby, jak získat z odpadů více energie. Univerzita Karlova zase chce prostředky na nákup vybavení pro oblast zpracování lidského genomu, pro fyziku, matematiku, přírodní vědy. Potřebné přístroje stojí desítky milionů. V neposlední řadě chce univerzita přilákat do Prahy zahraniční vědce.

Dotace z Unie mohou v důsledku přinést další peníze. Aby si pražské vysoké školy mohly sáhnout na výzkumné zahraniční granty, potřebují špičkové moderní vybavení. A kdyby ho bývaly měly, mohly by výzkumy rozšiřovat a nabízet výsledky a zkušenosti firmám.

„Jako modelka, která má portfolio, musíme podnikům ukazovat, co umíme udělat. Pak s námi bude průmysl spolupracovat. A spolupráce s podnikem nám pomůže získat další zahraniční granty,“ vysvětluje Pospíšil.

Když EU peníze dá, žádá nedostižnou spoluúčast

Všechny naděje vysokých škol se mohou snadno sesypat. Stačí, aby Brusel přišel s návrhem, že pražské univerzity musí ke každé koruně z EU přidat výrazně víc než školy v regionech.

„Pokud by například 50 procent šlo z EU a 50 by musela doplatit škola, tak všichni končíme a dotace stejně nevyužijeme. Nemáme takové peníze,“ upozornil Pospíšil. Už na konci loňského roku ministerstvo školství umluvilo úřady v Unii, aby mohlo pražským univerzitám poslat z dotací alespoň dvě miliardy ze staršího programu Výzkum a vývoj pro inovace. Byly to vůbec první velké evropské peníze určené vysokým školám v hlavním městě. Přitom školy musí zaplatit 32 procent takto dotovaných projektů, kdežto pro mimopražské projekty to bývá 15 procent. Ministerstvo uznalo, že 32 procent je hodně, a školám chce přispět.

Praha je v horší pozici než regiony kvůli vysokému HDP. Bruselské fondy jsou totiž určeny především k tomu, aby se srovnaly rozdíly mezi bohatými centry a chudšími částmi země. Přesto však šance prolomit tato pravidla není malá. Bratislavě se to již podařilo.

FAKTA Na co chtějí školy peníze EU využít Česká zemědělská univerzita: Dřevařský pavilon, laboratoř pro studium lidského chování Univerzita Karlova v Praze: Infrastruktura pro FF UK, vybavení pro fyzikální výzkum a výuku, zřízení IT centra, vývojový inkubátor funkčních analýz 2. LF UK VŠ chemicko-technologická: Zvýšení kvality laboratorní výuky Vysoká škola ekonomická: Rekonstrukce vědecké infrastruktury Staré budovy České vysoké učení technické: Revitalizace halových laboratoří Pozn: Jde o příklady Chudá věda v Praze

V metropoli pracuje 60 procent výzkumného potenciálu. Studuje 34 procent všech českých vysokoškoláků (65 procent z nich je mimopražských). A pracuje tu 21 700 vědců a doktorandů, což je 48 procent republikového počtu. Přesto pražským VŠ chybí dvacet miliard, aby se vyrovnaly regionům.

Václav Marek zástupce ředitele organizace Česká hlava » Věda nejen v Praze EU chtěla rozložit vědecké kapacity po celé republice. A to byl i důvod, proč všechny ostatní školy v minulých letech podporovala.

Richard Hindls bývalý rektor VŠE » Chybějí počítače i knihovna Potřebujeme modernější knihovnu, protože v ekonomii a společenských vědách literatura rychle stárne. Nebránili bychom se lepším počítačům.

Milan Pospíšil prorektor VŠCHT » Potřebujeme 2,5 miliardy Potřebovali bychom jednu a půl miliardy na přístroje a techniku, abychom měli vybavení srovnatelné se zahraničím, a miliardu na opravu dvou budov.